

XXXIX Anglikán Hitcikkely

<http://www.ujkalvinizmus.com/2012/11/15/xxxix-anglikan-hitcikkely/>

By Davdi on 2012. november 15.

Thomas Cranmer érsek 1552-ben megállapított **42 hittételt**, melyek száma később 1563-ban 39-re redukálódott. Ezeket a hittételeket VI. Edward királyi rendelettel kötelezővé tette.

Maga a 39 hittétel Matthew Parker canterbury érsek vezetésével, a Canterbury tartományi zsinaton lett összeállítva. 1571-ben ismét hozzányúltak a cikkelyekhez. Ugyanebben az évben I. Erzsébet királynő aláírta és a Parlament kötelező érvényűnek fogadta el őket. Mindezzel az anglikán egyház lényegileg református, pontosabban kálvinista lett.

A 39 hitcikkely az anglikán egyház ágendájában, a Book of Common Prayerben is megtalálható, ill. egyéb anglikán imádságos könyvekben is. Az Angol Egyház alacsonyabb és magasabb rangú hivatalviselőinek egyaránt esküt kellett tenniük arra, hogy mindaz, ami a hitcikkelyekben szerepel, megegyezik Isten szavával. Szükségszerű volt az artikulusok, cikkelyek megfogalmazása, ugyanis keletkezésük idejében az anglikán egyház protestantizmushoz fűződő viszonya még nem volt teljes mértékben rendezett. Tekintettel arra, hogy a rendezetlen viszony akár egyházszakadáshoz is vezethet, megegyeztek abban, hogy mit kell vallaniuk az egyháztagoknak.

AZ EGYETEMES HIT

I. A Szentháromságban való hitről

Csak egy élő és igaz Isten van, aki örökkévaló, test és szenvedély nélküli, részekre nem osztható; végtelenül hatalmas, bölcs és jóságos; minden látható és láthatatlan valóság Teremtője és Fenntartója. Ennek az Istenségnek az egységében három, azonos/egy lényegű, egyenlő hatalmú és egyaránt örökkévaló személye van: az Atya, a Fiú és a Szentlélek.

II. Az Igéről, avagy Isten Fiáról, aki valóságos emberré lett

A Fiú, aki az Atya Igéje, az Atya örökkévalóságától fogva létezik (nemzetett), igaz és örökkévaló Isten, és egylényegű az Atyával; emberi természetet az Áldott Szűz méhében vett fel: az ő lényéből úgy, hogy két teljes és tökéletes természet, az isteni és az emberi, egy személyben szétválaszthatatlanul egyesült, ezért egy a Krisztus, valóságos Isten és valóságos ember; aki valóban szenvedett, keresztre feszítették, meghalt és eltemették, hogy megbékítse velünk az Atyát, és engesztelő áldozat legyen, nemcsak az eredendő bűnért, hanem az emberek aktuális/személyes bűneiért is.

III. Krisztus pokolraszállásáról

Ahogy Krisztus meghalt értünk, és eltemettetett, úgy hisszük azt is, hogy alászállt a poklokra.

IV. Krisztus feltámadásáról

Krisztus valóban feltámadt a halottak közül, és újból felvette testét, hússal és csonttal, és mindazzal együtt, ami a tökéletes emberi természethez hozzátartozik; amiben (testi alakjában) felment a mennybe, és ott ül mindaddig, amíg vissza nem jön, hogy ítéletet tartson minden ember felett az utolsó napon.

V. A Szentlélekről (Szent Szellemről)

A Szentlélek, aki az Atyától és a Fiútól származik, egylényegű, azonos fenségében és dicsőségében az Atyával és Fiúval, igaz/valóságos és örök Isten.

VI. A Szentírás tanítása elég az üdvösséghez

A Szentírás magába foglalja mindazt, ami az üdvösséghez szükséges: ezért senkitől sem kívánható, hogy ami abban nem olvasható, vagy pedig abból nem bizonyítható, azt hittételként higgye, vagy az üdvösséghez nélkülözhetetlennek tekintse. A Szentírás neve alatt az Ó-és Újszövetségnek azokat a kanonikus könyveit értjük, amelyeknek hitelességében az egyház sohasem kételkedett.

A kanonikus könyvek neveiről és sorrendjéről (sorszámáról)

Genesis, Sámuel első könyve, Eszter könyve,
Exodus, Sámuel második könyve, Jób könyve,
Leviticus, Királyok első könyve, Zsoltárok,
Numeri, Királyok második könyve, Példabeszédek,
Deuteronomium, Krónikák első könyve, Prédikátor könyve,
Józsua könyve, Krónikák második könyve, Énekek éneke,
Bírák könyve, Ezsdrás első könyve, a 4 nagypróféta,
Ruth könyve, Ezsdrás második könyve, a 12 kispróféta.
És a többi könyv, amit (Jeromos használ a Vulgátában) pont az egyház olvasott példaként az életre és etikai (viselkedési) útmutatásként, de most nem használja azokat tantételek megalapozására, a következők:
Ezsdrás harmadik könyve, Eszter könyvének többi része,
Ezsdrás negyedik könyve, Bölcsességek könyve,
Tóbiás könyve, Jézus Sirák fia könyve,
Judith könyve, Báruk könyve,
A három gyermek éneke(?), Manassé könyve,
Zsuzsanna története, Bél és a sárkány (Dániel 13-14; görögül), Makkabeusok első és második könyve,

Az Újszövetség összes könyvét úgy, amint azokat általánosan elfogadták, mi is elfogadjuk, és kanonikusnak tartjuk.

VII. Az Ószövetségről

Az Ószövetség nem ellentétes az Újszövetséggel: mert mind az Ó-, mind az Újszövetség örök életet kínál az emberiségnek Krisztus által, aki az egyedüli Közbenjáró Isten és ember lévén, Isten és az emberek között. Ezért nem szabad hallgatni azokra, akik azt állítják, hogy az ószövetségi atyák csak evilági/múlандó ígéretekből reménykedtek. Jóllehet a Törvényt Isten adta Mózes által, ünnepi szokások és istentiszteleti szertartások tekintetében a keresztyéneket semmire sem kötelezi, és nincs olyan közösség/nemzet, mely köteles lenne a mózesi

törvények polgári életre vonatkozó rendelkezéseit magáévá tenni, azonban az ún. erkölcsi parancsolatok iránti engedelmesség alól egyetlen keresztyén ember sincs felmentve.

VIII. A hitvallásokról

A három hitvallás: a niceai hitvallás, az atanáziuszi hitvallás, és amit közösen apostoli hitvallásnak hívunk, teljesen elfogadjuk és hisszük: a Szentírás legbiztosabb tanúsága által lehet bizonyítani.

A SZEMÉLYES, EGYÉNI HIT

IX. Az eredendő (eredeti vagy áteredő) bűnről

Az eredendő bűn nem Ádám követésében rejlik, (amint ezt a pelágiánusok tévesen állítják), hanem az egész emberi természet hiányosságát/vétkét és romlottságát jelenti, melyben Ádám leszármazottai természetükből adódóan részesülnek, ennek következtében az ember az eredeti igazságosságtól nagyon messze eltávolodott, és saját természete szerint hajlik a gonoszra, úgy hogy a (hús) test mindig a Lélek ellen vágyakozik/gerjedez; és ezért minden egyes személy aki a világra születik, méltó Isten haragjára és a kárhozatra. És ez a természet fertőzése marad, sőt ebben újratermelődik; mivel ez a test kívánsága, amit a görögben a „phronema sarkos” fejez ki (amit néha a test bölcsességének, érzékiségének, vonzalmának, vágyának értelmeznek), nem veti alá magát az Isten törvényének. De ennek ellenére nincs kárhoztatás érte, ha hiszünk és megkeresztelkedünk; sőt az apostol vallja, hogy az érzékiség és a kívánság/vágy a bűn természetéből adódik.

X. A szabad akaratról

Ádám bukása óta az ember olyan helyzetben van, hogy saját természeti ereje és jó cselekedetei által, nem tud a hitre és Isten imáadására eljutni, és erre magát alkalmassá tenni. Emiatt nincs hatalmunk olyan cselekedetek végzésére, amelyek Isten előtt kedvesek és elfogadhatók lennének, hacsak Isten kegyelme Krisztus által meg nem előz minket, hogy a jót akarhassuk és együttműködjön velünk, amennyiben ez a jóakarát megvan bennünk.

XI. Az ember megigazulásáról

Nem a mi cselekedeteinkért és érdemeinkért igazulunk meg Isten előtt, hanem csakis a mi Urunknak és Megváltónknak Jézus Krisztusnak érdeméért, hit által. Ezért a legüdvösebb és vigasztalással teljes tanítás, hogy egyedül hit által igazulunk meg, sokkal inkább határozottabban van jelen a megigazulásról való beszédben/tanításban.

XII. A jócselekedetéről

Noha a jócselekedetek bűneinkért elégtételt nem szerezhetnek, sem Isten szigorú ítélete szerint meg nem állhatnak, mint a hit gyümölcsei és a megigazulás következményei Krisztusban mégis kedvesek Isten előtt és tetszésére szolgálnak; az igaz és élő hitből olyan szükségszerűen fakadnak, hogy róluk az élő hit éppúgy felismerhető, mint a fa gyümölcseiről.

XIII. A megigazulás előtti cselekedetéről

A cselekedetek, Krisztus kegyelme és az Ő Lelkének inspirációja nélkül, nem kedvesek Istennek, mivelhogy nem a Jézus Krisztusba vetett hitből fakadnak; és nem is viszi közelebb az embereket a kegyelem elfogadásához, vagy –ahogyan a skolasztikusok mondják – az egyetértő kegyelem kiérdemléséhez; annál is inkább, mert nem lehet Isten akaratának és parancsának eleget tenni, kétségtelenül a bűnös természetből adódóan.

XIV. Az érdemszerző vagy túlbuzgó jócselekedetéről

Úgynevezett érdemszerző vagy túlbuzgó, vagyis Isten parancsolatain túlmenő, önkéntes jócselekedetéről nem beszélhetünk istentelen felfuvalkodottság nélkül, mert ezzel az ember azt állítja, hogy nemcsak azt adja meg Istennek, ami kötelessége, hanem azon túl az Ő kedvéért még annál is többet tesz, holott Krisztus világosan mondja: „Ha teljesítettétek mindazt, amit parancsoltak nektek, mondjátok ezt: haszontalan szolgák vagyunk.” (Lk. 17,10)

XV. Krisztus egyedüli büntelenségéről

Krisztus, az emberi természetünket valósággal felvéve, minden tekintetben hasonlónak lett hozzánk, a bűnt kivéve, amitől teljesen mentes volt mind testében és mind lelkében. Ebből adódóan Ő a hibátlan Bárány, aki egyszeri áldozatával, elvette a világ bűneit; és bűn (ahogy Szent János mondja) nem volt benne. Azonban a Krisztusban való keresztség és újjászületés ellenére, a mi minden maradék bűnünk, sok dologban továbbra is sértő marad; és ha azt mondjuk, hogy nincsenek bűneink, akkor magunkat csapjuk be, és igazság nincs bennünk.

XVI. A keresztség utáni bűnökről

A keresztség után szándékosan elkövetett bűn nem mind a Szentlélek ellen való, megbocsáthatatlan, halálos véték. Ezért nem lehet elvitatni a bűnbánat lehetőségét azoktól, akik a keresztség után bűnbe estek. A Szentlélek elnyerése után is megtörténhet, hogy eltántorodunk az elnyert kegyelemtől, és ismét vétkezünk, de Isten kegyelme által újra felkelhetünk, és életünket megváltoztathatjuk. Ezért visszautasítjuk azokat, akik azt állítják, hogy amíg e földön élnek, többé már nem vétkezhetnek, és azokat is, akik megtagadják az igaz bűnbánóktól a bűnbocsánat lehetőségét.

XVII. Az eleve elrendelésről és a kiválasztásról

Az Életre való eleve elrendelés Isten örökkévaló szándéka, ami által (mielőtt a világ alapjait lefektette), mint az Ő változatlan rendelése, nekünk szánt titkos tervével megszabadítja a bűn átkától és a kárhozattól azokat, akiket Krisztusban, az emberi nemből kiválasztott, és Krisztussal átviszi őket, mint dicsőségre elkészített edényeket (Róma 9,23), az örök üdvösségre. Amiért ők, akik meg vannak áldva Isten ily csodálatos jótéteményével, kellő időben, Isten terve szerint, az Ő Lelkének munkája által hívottak el: a kegyelem által engedelmeskednek a hívásnak; bőségesen megigazíttatnak; elfogadás által Isten fiai lesznek; és az Ő egyszülött Fiának, Jézus Krisztushoz hasonlónak válnak; istenfélő módon járnak jócselekedetekben, és végül, Isten irgalmából elnyerik az örök boldogságot.

Ahogy az istenfélő és igaz embereknek, az eleve elrendelés kegyes figyelembe vétele, és a mi Krisztusban való kiválasztásunk, a kellemesség és a kibeszélhetetlen vigasztalás teljessége. És ahogy magukban érzik Krisztus Lelkének munkáját, a testi cselekedetek sanyargatását és az ő földi tagjaikat, gondolkodásuk átalakulását a magasabb és mennyei dolgok felé, hogy aztán az örök megváltásba vetett, így megalapozott és megvallott hitüket, Krisztus által megélik,

mivel hevesen fellángol az ő szeretetük Isten iránt; úgy a kíváncsi és hiú személyek, akik híján vannak Krisztus Lelkének, folyamatosan a szemük előtt van az Isten eleve elrendelésének ítélete, amely számukra a legveszélyesebb elbukás, amivel az Ördög löki őket, vagy a kétségbeesés, vagy a legtisztátalanabb élet vakmerőségébe (nincs alantasabb veszély a kétségbeesésnél).

Továbbá, el kell fogadnunk Isten ilyen bölcsességében való ígéreteit, ahogyan azok általánosan megjelennek nekünk a Szentírásban; és hogy cselekedeteinkben Isten akaratát kövessük, amelyet határozottan kinyilvánít számunkra az Ő Igéjében.

XVIII. Az egyedül Krisztus neve általi megváltás megszerzéséről

És azokat is, akik úgy vélik, hogy minden ember meg lesz mentve, betartandó törvények, a vallás, vagy felekezet által, feltéve, ha ezeket a szabályokat szorgalmas erőfeszítéssel megtartják, átkozottnak kell tekinteni. A Szentírás egyértelműen kijelenti számunkra, hogy az ember megmentésének egyedül Jézus Krisztus nevében kell lennie.

A KÖZÖSSÉGI HIT

XIX. Az egyházzól

Krisztus látható egyháza a hívők olyan közössége, amelyben Isten tiszta Igéjét hirdetik és a szentségeket a szükségszerűen hozzátartozó dolgokkal együtt Krisztus rendelése szerint, helyesen szolgáltatják ki.

Ahogyan a *jeruzsálemi, alexandriai és antiókhiai* gyülekezet/egyház tévedett, úgy *arómai* egyház is téved, hogy (az egyház) nem csak a szertartások megélésében és módjában, hanem a hit tárgyában/dolgában is megvalósul.

XX. Az egyház tekintélyéről

Az egyháznak van hatalma szabályok és szertartások meghatározására és tekintélye a hitvitákban. Viszont az egyháznak törvénytelen olyan dolgokat elrendelnie, amelyek ellentétesek Isten írott Igéjével, úgy sem, hogy egy bibliai ígehelyet egy másikkal, visszataszító módon kimagyaráz. Azért jöllehet, az egyház a Szentírás tanúja és őre, nem szabad kijelentenie semmi, a Szentírással ellenkező dolgot, sem bármilyen hiedelmet a Szentíráshoz hozzárendelve kikényszerítenie, mondván, hogy az üdvösség alapvető feltétele.

XXI. A közös zsinatok tekintélyéről

A közös zsinatokat nem lehet összehívni az uralkodók akarata és rendelése nélkül. És ha összehívják – amennyiben olyan emberek összejövetele, akik közül nem mindegyiket a Szentlélek és Isten Igéje vezeti – hibát követhetnek el. Sőt néha az Isten iránti rajongás során is hibázhatnak. Ezért minden (hittételt) úgy kell meghatározniuk, hogy annak – mint az üdvösség feltétele – csak akkor van ereje és tekintélye, ha azt a Szentírás tanítása alapján állítják.

XXII. A tisztítóútról

A tisztítótűzről, a feloldozásról, a képeknek és ereklyéknek tiszteletéről és imádasáról, valamint a szentek segítségül hívásáról szóló római tanítás hiábavaló emberi találmány, mely nem a Szentírásen alapszik, sőt Isten Igéjével ellenkezik.

XXIII. A gyülekezeti szolgálatról (lelkészekről)

Nem minden ember számára helyes, hogy magára vegye a nyilvános tanítás hivatalát vagy a sákramentumok gyülekezetben való kiszolgáltatását, mielőtt helyesen ki lenne nevezve és elküldve ezen feladatok végzésére. Azokat nevezzük és küldjük ki, akik közösségi engedélyt kaptak a gyülekezetben; kiválasztottak és elhívtak arra a munkára, hogy elhívjanak és küldjenek szolgáló *munkásokat* az Úr szőlőjébe.

XXIV. A nyilvános istentiszteleten a nép számára érthető nyelv használatáról

Nyilvánvalóan ellenkezik Isten Igéjével, és az ősegyház gyakorlatával is, hogy a nyilvános gyülekezeti imában, vagy a szentségek kiszolgáltatása alkalmával a nép számára érthetetlen nyelvet használjunk.

XXV. A szentségekről

A Krisztus által rendelt szentségek nem csupán a keresztyén emberek ismertető jelei vagy jellemzői, hanem sokkal inkább Isten kegyelmének és irántunk való jóakarátának bizonyító erejű és hatásos jelei, melyek által láthatatlanul munkálkodik bennünk, és a benne való hitünket nemcsak éleszti, hanem megerősíti és megszilárdítja.

Krisztus, a mi Urunk, két szentséget rendelt az evangéliumban: a keresztséget és az úrvacsorát.

A további öt úgynevezett szentség: a konfirmáció/bérmálás, a bűnbánat/gyónás, a papszentelés, a házasság és az utolsó kenet nem tekinthető evangéliumi szentségnek, mert ezek részint az apostoli egyház elkorcsosulásából származtak, részint pedig olyan életviszonyokat tükröznek, melyeket a Szentírás helyesel ugyan, de mégis teljesen más jellegűek, mint a keresztség és az úrvacsora, mert Isten számukra semmilyen látható jelet vagy ünnepélyes szertartást nem rendelt.

A szentségeket Krisztus nem azért rendelte, hogy azokat megbámulják vagy körülhordozzák, hanem hogy méltó módon éljenek velük. És csak azokban van üdvös hatásuk, akik méltóképpen veszik azokat. Akik méltatlanul fogadják, azok, mint Pál apostol (1Kor 11,29-ben) mondja, ítéletet vonnak magukra.

XXVI. A méltatlan lelkészek nem teszik érvénytelenné a sákramentumokhatását

Ugyan a gonosz folyamatosan próbálja meghamisítani a jót a látható egyházban, és néha hatalmat szerez az Ige és a sákramentumok szolgálatában, mégis látván, hogy ezeket a lelkészek nem a saját, hanem Krisztus nevében, az Ő rendelése és hatalma által végzik, ezért hasznát vehetjük az ő szolgálatuknak, Isten Igéjének hallgatásában és a sákramentumok vételében egyaránt. Krisztus rendelésének érvénye nem szűnik meg az ő bűneik miatt, sem nem csökkenti Isten kegyelmi ajándékának értékét addig, ameddig (a hívek) hittel és igaz módon veszik a kiszolgáltatott sákramentumot, amely (valóban) eredményes, mert az, Krisztus rendelése és ígérete, a gonosz ember általi való kiszolgáltatás ellenére is.

Mindazonáltal, az egyházfegyelemhez tartozik a bűnös lelkészek megvizsgálása, és megvádolása, vétkeiket ismerő tanúk által, hogy végül a vétkest megtalálva, igazságos ítélettel meg legyen fosztva hivatalától.

XXVII. A keresztségről

A keresztség nemcsak a hitvallás jele és nemcsak az az ismertetőjel, amellyel a keresztyének különböznek azoktól, akik nincsenek megkeresztelkedve, hanem jelképe az újjászületésnek is, hogy az igaz keresztség vételével – mint eszköz által – az egyházba oltassanak; hogy látható jellé és pecsétté legyen a bűnbocsánat és Isten fiaivá fogadásunk a Szentlélek által; hogy az Istenhez szóló imádság folyamán, a hitet megerősítse, és a kegyelmet növelje. A gyermekkeresztséget az egyházban fenn kell tartani, mint ami legjobban megegyezik Krisztus rendelkezésével.

XXVIII. Az úrvacsoráról

Az úrvacsora nem csupán a keresztyének egymás iránti kölcsönös testvéri szeretetének a jele, hanem sokkal inkább Krisztus halála által való váltságunk szentsége. Ezért azok számára, akik helyesen, méltóképpen és hittel veszik: a kenyér, amelyet megtörünk, a Krisztus testével való részesülés, és hasonlókép, az áldás pohara, a Krisztus vérével való részesülés.

Az átlényegülés tana (transsubstantiatio), más szóval a kenyérnek és a bornak a szent úrvacsorában történő lényegi átváltozása nem bizonyítható a Szentírásból, hanem ellenkezik annak egyértelmű szavaival, a szentséget kiforgatja természetéből és többféle babonára adott alkalmat.

Krisztus teste az úrvacsorában csak mennyei és lelki módon adatik számunkra, és csak így vesszük és esszük azt. Az eszköz pedig, amellyel az úrvacsorában Krisztus testét vesszük és esszük: a hit.

Krisztus nem rendelte azt, hogy az úrvacsorai szentséget megőrizzék, körülhordozzák, felemeljék vagy imádják.

XXIX. A bűnösökről, akik részesülnek az úrvacsorában, de nem Krisztus testét veszik (mert nem hit által veszik)

A bűnösök és azok, akik híján vannak az élő hitnek, habár érzékkel és láthatólag fogaikkal rágják (ahogy Augustinus mondta) Krisztus testének és véreinek sákramentumát, mégsem lesznek semmiképpen Krisztus részesei. Sőt inkább eme oly nagyszerű jellel vagy sákramentummal, csak ítéletet esznek és isznak önmaguknak.

XXX. Az úrvacsora két szín alatti vételéről

Az Úr poharát nem szabad megvonni a laikusoktól, mert Krisztus rendelkezése és parancsolata szerint az úrvacsora mindkét részét egyaránt ki kell szolgáltatni minden keresztyének.

XXXI. Krisztusnak a keresztfán véghezvitt egyedüli áldozatáról

Krisztus egyszer hozott áldozata tökéletes váltság, kiengesztelés és elégtétel az egész világ összes bűnéért, mind az eredendő, mind a valóságos bűnökért, nincs is más elégtétel a bűnért.

Ezért a miseáldozat is, melyben – ahogy mondják – a pap az élők és a holtak büntetésének vagy vétkének elengedése érdekében Krisztust feláldozza, istenkáromló koholmány és veszedelmes csalás.

EGYÉB TÉTELEK

XXXII. A papok házasságáról

Nincs olyan isteni rendelkezés, mely a püspököktől, papoktól (presbiterektől), vagy diakónusoktól azt kívánná, hogy nőtlenséget fogadjanak, vagy a házasságtól tartózkodjanak. Ezért számukra is éppúgy, mind minden más keresztyén számára helyes és megengedett dolog, hogy személyes döntésük alapján házasságot kössenek, ha ezt az istenfélő életre nézve hasznosnak ítélik.

XXXIII. A kiközösített személyekről (arról, mi módon kerüljük őket)

Azt a személyt, aki nyilvános egyházi feljelentés által igazságosan el van taszítva az egyház egységétől, és ki van kiközösítve, úgy kell minden hívőnek rátekintenie, mint „pogányra és vámszedőre” addig, amíg nyilvános bűnbánat által kiengesztelődik és visszafogadja az egyházba egy olyan bírót, akinek kellő felhatalmazása és szakértelme van az ügyben.

XXXIV. Az egyház hagyományairól

Nem szükséges, hogy a szokások és szertartások mindenütt azonosak legyenek, vagy ugyanazon módon gyakorolják azokat, mert ezek mindenkor különbözőek voltak, s országok, korok és szokások különbözősége szerint meg is változhatnak, amennyiben nem ellentétes Isten Igéjével az, ami bevezetésre kerül. Aki pedig saját elhatározásából önkényesen, szándékosan és nyilvánosan megsérti egyházának szokásait és szertartásait, amelyek (amennyiben) Isten Igéjével nem ellenkeznek, és amelyeket az egyház törvényes eljárásai is elrendelt és általánosan elfogadott, azt a személyt azért, hogy mások ugyanilyen cselekedetektől visszariadjanak, nyilvánosan meg kell inteni, mint olyan valakit, aki megsértette az egyház általános rendjét és megsebezte az erőtlen testvérek lelkiismeretét.

Minden saját (anglikán) vagy nemzeti egyháznak (és gyülekezetnek) jogában áll szokások vagy szertartások bevezetésére, megváltoztatására vagy eltörlésére, de oly módon, hogy „mindenek épülésére legyenek”.

XXXV. A homiliákról (igehirdetésekről)

A Prédikációk Könyvének (Book of Homilies) második kiadása, néhány pontban tartalmaz ezekre az időkre szükséges, igaz és üdvös tanításokat, amelynek előző változatát VI. Edward uralkodásának idejében adták ki. Ezért úgy ítéljük, hogy a lelkészek a gyülekezetekben szorgalmasan és világosan felolvashatják úgy, hogy az emberek megértsék.

Az igehirdetések címei (angolul):

1. Of the right Use of the Church.
2. Against peril of Idolatry.
3. Of repairing and keeping clean of Churches.

- 4.Of good Works: first of Fasting.
- 5.Against Gluttony and Drunkenness.
- 6.Against Excess of Apparel.
- 7.Of Prayer.
- 8.Of the Place and Time of Prayer.
- 9.That Common Prayers and Sacraments ought to be ministered in a known tongue.
- 10.Of the reverend estimation of God's Word.
- 11.Of Alms-doing.
- 12.Of the Nativity of Christ.
- 13.Of the Passion of Christ.
- 14.Of the Resurrection of Christ.
- 15.Of the worthy receiving of the Sacrament of the Body and Blood of Christ.
- 16.Of the Gifts of the Holy Ghost.
- 17.For the Rogation-days.
- 18.Of the State of Matrimony.
- 19.Of Repentance.
- 20.Against Idleness.
- 21.Against Rebellion.

XXXVI. A püspökök és lelkészek felszenteléséről

Az érsekek és püspökök felszentelésének és a papok és diakónusok megbízásának könyve (Book of Consecration of Archbishops and Bishops, and Ordering of Priests and Deacons) – amit VI. Edward uralkodásának idejében adtak ki, és ugyanebben az időben a (angol) Parlament tekintélye által lett megerősítve – minden tekintetben szükséges a felszenteléshez és megbízáshoz. Nem tartalmaz semmi olyat, ami babonás vagy istentelen lenne. Ezért bárki, aki ennek a könyvnek a szertartási rendje szerint van felszentelve és kirendelve – VI. Edward király uralkodásának második évétől kezdve napjainkig vagy azután lesz felszentelve és megbízva e rend szerint a jövőben – mi helyes, méltó és törvényes felszentelésnek és megbízatásnak nyilvánítjuk ki.

XXXVII. A világi felsőbbiségekről

Az Angol Királyságban és más birtokain (Dominions), eme állam legfelsőbb kormányzatának minden birtokán az uralkodóé (Királyi Felségé) a főhatalom, akár egyházi, akár polgári és mindenféle ügy hozzá tartozik, kivéve a külföldi hatáskör, aminek nem is szükséges öhozzá tartoznia.

Amikor mi, a Királyi Felségnek tulajdonítjuk a legfelsőbb kormányzást (azon cím által, amelyen úgy tűnik, néhány rágalmozó egyén megsértődik), nem engedjük meg uralkodóinknak Isten Igéjének vagy a sákramentumoknak egyik szolgálatát sem. Ezt a (tiltó) rendelkezést később I. Erzsébet királynőnk is a legnyilvánvalóbb módon fejezte ki. E tétellel csak azt a kiváltságot ismerjük el, amit a Szentírásban, Isten minden istenfélő uralkodónak ad, vagyis, hogy: uralkodjanak minden birtokon és renden, elkötelezve magukat az Istentől való megbízatásra, bármilyen legyen a rangjuk, akár egyházi, akár világi; és megfékezzék a polgári hatósággal az akaratosokat és gonosztevőket.

Róma püspökének nincs hatásköre az Angol Királyságban (állam területén).

Az állami törvény büntetheti a keresztyén embert förtelmes és súlyos bűnökért halállal. A keresztyén ember számára törvényes a világi felsőbbség parancsára fegyvert viselni és háborúban szolgálni.

XXXVIII. A keresztyének földi javairól (ami nem köztulajdon)

A keresztyén ember vagyona és javai törvényességet, jogcímet és birtokviszonyt tekintve nem köztulajdon, ahogyan ezt némelyek tévesen állítják. Ettől függetlenül mindenki, abból, amije van, tehetsége szerint bőkezűen adakozzon a rászorulóknak.

XXXIX. A keresztyén esküvésről

Elismerjük, egyrészt, hogy a felszínes és elhamarkodott esküdözést a keresztyéneknek, a mi Urunk Jézus Krisztus és apostola, Jakab is tiltja, másrészt mégis azt tartjuk, hogy a keresztyén vallás senkinek nem tiltja meg az esküvést, ha a felsőbbség az igazság és a felebaráti szeretet érdekében esküt követel, amennyiben az a próféta intése szerint „a törvénynek és igazságnak megfelelően” történik.

Eredeti angol link: <http://www.churchofengland.org/prayer-worship/worship/book-of-common-prayer/articles-of-religion.aspx>